

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

De ellipsi praepositionis kara, id est, tuxta vel secundum, vel per

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

De Ellipti præpositionis Κατά, id est, Juxta vel secundum, vel per.

ASserunt Grammatici, multa esse verba, quæ duos possint regere accusativos. Hoc est falsissimum: nam in altero eorum deest præpositio Græca κατά, id est, per, vel in, vel juxta; quæ in verbis activis, & passivis, & participiis, & adjectivis nominibus solet suppleri; ut, *Pasco te pacem; frangitur membra; fractus membra, cetera Grajus; albus dentes.* „[Horat. Docte sermones utriusque lingue.] Solet item intelligi non raro in temporis, & aliarum rerum mensuris; ut, *Totum diem dormire, vixit annos centum; patet janua tres ulnas; perdit aries libras triginta;* de quibus sigillatim disseramus.

Ac primum illud verissimum præmittamus *Nomina*, oportet, quod & doctissime admonuit *Thomæ* Linæcer, nullum in republica literaria esse adverbium, quod faciem nominis habere videatur; ut, *multum, paulum, plus, plurimum, melius, pejus, nihil, aliquid, id, quid, & similia.* Nam *docte, sancte, modo, profecto, præterea, interea,* quum adverbia sunt, in quantitate ultimæ syllabæ suis primigeniis variant: at *melius, pejus, doctius, facile, breve,* nunquam erunt adverbia, sed accusativi adjectivorum, in quibus deest κατά, & substantivum *negotium.* Vide Ellipsin, Horat. 2. epist. *Quinetiam canet indoctum, sed dulces bibenti.*

Porro præpositio κατά subintellecta, tantum lepōris apud Græcos obtinuit, ut vix reperiat appōsita: sed accipe nihilominus aliqua testimonia. Quod Aristophanes dicit, *Προμηθεύς*, Plato solet dicere, teste Budæo in
M in 5 com-

Partim,
non est
Adver-
bium.

comment. Κατὰ τὴν ἐμὴν, id est, juxta meam sententiam : & Homericam illa clausula est frequentissima ; Κατὰ φρένας, & κατὰ θυμὸν, id est, ut mea mens, & animus est ; aut, secundum meam mentem, & animum. Quum dicis ; urbs partim capta, partim incensa, deest κατὰ, & * partim accusativus est a recto antiquo Partis. Ovidius 11. Metamorph. Partem damnatur in unam: Græci dicunt, Ἔ κατὰ μίαν. Aristoteles libro 1. Rhetor. ἐστὶ ἡ τῆς ῥητορικῆς ἕιδη τρία, τὴν αἰριθμοῦ, id est, Sunt tria Rhetorices genera, numerum. Porphyrius cap. de Specie ; Πρῶτον μὲν εἰς εἶδος, ἀξίως τυρανίδος, id est, Primum quidem speciem dignos imperio, ubi bis deest κατὰ, ut sit, circa primum, & circa speciem : nam sic legendus est locus. At vero ubi suppletur, κατὰ. teste eodem Budæo, ex innumeris accipe nonnulla, Theocritus ; Ἀλλῶ τὰν κεφαλάν, doleo caput. Plato sæpè, τὸ ἐμὸν, & τὸ ἐμὸν παρόνομα, pro, τὸ κατὰ ἐμὸν, pro eo quod ad me attinet : idem 2. de Repub. disertè explicuit duos accusativos ; Ταῦτα δὲ, & ταῦτα ἐγκωμιάζεισι δικαιοσύνην, hæc & similia ipsi laudant Justitiam Apertius etiã Theognis ; Αἰσχρὸν ἢ μὲν ἐκ ἰθὺλοῦτα ἐστίν, & ποδὰ διδάσκεις, turpia autem me nolentem, & invitum multa doces. Æschines ; Τίναδε ἢ μοι μικρὸν χρόνον τῆν δεινόων, Adeste nunc mihi mentem exigua temporis ; hic bis deest κατὰ. Synesius ; Ταῦτα θεῶν, ταῦτα ἀνθρώπων μαρτύρομαι, hæc Deum, hæc homines testor. Multa alia, si voles, apud Budæum leges : ex quibus velim elicias, nullum om-

* Partim Accusativus est. Hinc sæpe respondet τῷ Alias. Gell. 11. 22. Legebatur Historia partim Græcæ linguæ, alias Latine. Sed & sæpissime construitur prorsus ut Substantivum Nomen. Sall. in fragm. Quorum malorum alia conleravi, partim repuli. Vide Gronov. Observ. 111. 2.

omnino esse Verbum, quod hujusmodi accusativum, cum ^{us} non possit habere. Unde activa omnia duos accusativos habebunt; reliqua, ut passiva, & substantiva, ^{Omnia} ^{activa} unum. Terent. Eunuch. *Ecquid nos amas de duos accusativos* *fidicina israhac? Th. Plurimum merito tuo. Plaut. Amphit. Nunc jam huc animum, quæ loquar, ad-admitti-* ^{vertite}, id est, circa ea: ibid. *Hæc heri immo-* ^{destia cogit me}, id est, circa hæc. Cic. lib. 13. *Famil. Literæ, non quæ te aliquid juberent, sed com-* ^{mendatitæ.} *Plant. Aulul. Cæpi observare, ecquid* ^{majorem mihi filius honorem haberet.} *Terentius* ^{Phorm. Nequid plus, minusve faxit, quod nos} ^{postea pœniteat; id est, circa.} *Cic. l. i. epist. 9.* *Nostram vicem ultus est ipse sese.* Terent. Phorm. *Argentum, quod habes, condonamus te: idem,* *Eunuch. Habeo alia multa, quæ nunc condonabi-* ^{tur: ubi imperiti legunt, condonabuntur: idem;} *Neque se id pigere.* Statius 10. *Thebaid. Quæ te* ^{leges, præceptaque belli Erudit genitrix.} *Cicero* ^{6. epist. Quam ignoverit omnibus, qui multa deos} ^{venerati sunt contra ejus salutem.} *Virgil. Georg.* *Multa gemens ignominiam, plagasque superbi Victoris:* ^{quo in loco, multa, pro, multum accipiunt} ^{imperiti, idque, si diis placet, adverbialiter} ^{utrumque. Audi etiam in passiva quomodo} ^{Græcissent Latini.} *Virgil. 6. Æneid* ^{Nec magis incepto vultum sermone movetur, Quam} ^{se &c. Æneid. 4. Expleri mentem nequit: Æ-} ^{neid. 5. Flavaque caput neclemur olivæ.} *Ovid.* ^{2. Metamorph. Partes quasunque sedendo flectitur:} ^{idem 2. Fast. Carpitur attonitos sensus: idem;} ^{Asper equus duris contunditur ora lupatis: » [idem} ^{» 10. Metamorph. Induiturque aures lente gra-} ^{» dientis aselli. Plaut. Rud. Hoc quod induta sum,} ^{» sunt meæ opes oppido.] Horat. in Arte;} ^{Quæ}

Qui purgor bilem : idem ; *Agræstem Cyclopâ movetur.* Stautius lib. 9. Theb. *Figitur ora Lamia.* Tacitus lib. 21. *Neque quicquam prius imbuuntur, quàm contemnere deos :* idem lib. 3. *Sane gravaretur aspectum civium senex imperator :* idem lib. 18. *Uxorem quoque ejus Saloninam, tanquam læsi, gravabantur.* Quintil. lib. 1. *Quapropter præcipienda sunt optima, quæ si quis gravabitur, &c.* idem lib. 4. *Quod quam audit judex, cætera, tanquam supervacua, gravari solet.* Sueton. August. *Ampla, & operosa prætoria gravabatur.* [Plaut. „Epid. *Ne gravetur quod velis :* idem Rud. Cur „tu aquam gravare amabo, quam hostis hosti commodat.] Horat. lib. 1. epist. *Quis magna coronari contemnat Olympia ?* expressit illud usitatissimum ἔστειλε δὲ ἀλόμπια : idem Oda 6. libro 3. *Morus doceri gaudet Fonicos Matura virgo ;* quod Aristophanicum est in Concion. Τὸ δὲ δὴν λαιὸν τρεῖς πόνους ἔλαυνε κρησῖας, id est, *Misella pruris mac Fonicum modulum.*

Sed etiam si solem in manibus gestemus, sunt tamen nonnulli ita obæcati, ut ad hanc clarissimam lucem caligent, enixèque postulant, sibi tradi testimonia, ubi hæc præpositio ponatur expressa. Iniqui sanè, qui velint sibi in lingua Latina ostendi, quod autores, ut minus elegans, soleant subterfugere. Quis ignorat, præpositiones nominibus præponi debere ? At vero postquam Latinis auribus dicere semel placuit, *mecum, tecum, secum, nobiscum, vobiscum,* jam nemo dicere audebit, *cum me, cum te, &c.* Sed tamen, ut obstinatis auribus satisfacerem, operam dedi, ut undiquaque, si qua essent, testimonia perscrutarer.

Per. Ea sunt hujusmodi. Virg. in Culice ; *Pinnis*
hitt-

hirsuta per artus. Terent. Eunuch. Neque sciebat, nec per aetatem dicere poterat. Livius; Per ea tempora perire literæ fuerunt. Cic. Per insidias interficere: idem; Per legem illam hoc mihi licet. Persius; Per me equidem sint omnia protinus alba. In his omnibus Græci dicerent, *κατά*. Hinc patet syntaxis in illis Ciceronis ad Attic. *Amariorem me senectus facit, stomachor omnia: & ad Marium; Utrumque Lator, & sine dolore te fuisse, & animo valuisse: idem; Stoici, qui de virtutibus disputant, magnam partem in his partiendis occupati sunt: & i Offic. Maximam autem partem ad injuriam faciendam aggrediuntur nonnulli, ut adipiscantur ea, quæ concupierunt: & in epist. Magnam partem consulatus tui abfui: & in Orator. Magnam enim partem ex jambis nostra constat oratio. Livius; Clamor undique ab sollicitis vicem impera-Ob, senatoris, militibus sublatus est, „[pro, Ob vicem. Propter. „Curt. 7. Mæstus non ob suam, sed fratrum vicem, „propter ipsam periclitantium,] Rursum Liv. suam quisque vicem officio functus est: idem l. 3. Ut hoc insigne regium in orbem, suam cujusque vicem, per omnes iret. „[Cic. Ipse se nostram vicem ultus est „Plautus; Quis patietur se excruciarimeam vicem, „subaudi in. Est autem, In meam vicem, idem „quod meo loco. Sueton. Claudio; Præsedis „nonnunquam spectaculis in Caji vicem.] Terent. Domum ire pergam, ibi plurimum est. In omnibus his deest *κατά*, id est, per.*

* Interdum *κατά*, explicatur per AD. Cic Ad. At-

* Interdum *κατά* explicatur per Ad] Possunt quidem sæpe & *κατά* Græcorum, & Ad vel In Latinorum promissive adhiberi: sed tamen, si attendas, diversa est utriusque vis & significatio. *Κατά* adhibetur ad notandam vel causam, propter quam aliquid fit, vel quietem & mo-

ratiz

Attic. lib. 4. epist. penultima; *Dicis*, quid mihi hoc monumentum proderit? ad quid laboramus res Romanas? idem 6. Verr. Nam & situ est munito, & ex omni aditu, vel terra, vel mari, præclaro ad aspectum: idem Curioni; *A te vero bis*, terree ad summum, & eas perbreveis accepi: idem pro Mil. Quatuor, ad summum quinque sunt inventi. Huc referendæ sunt illæ phrasæ; „[*Abest trium dierum viam*:] *Pendis aries libras triginta*: *Paries latus decem ulnas*, id est, *κατά*, hoc est, *ad*, vel *per*. Varro lib. 3. cap. 5. Rust. *Est lapis à falere pedem*, & *dodrantem altus*, ipsum *falere ad duos pedes altum à stagno*, *latum ad quinque*. *Lactant*. de Phœnice; *Per bis sex ulnas eminet ille locus*. *Quin & ipsa præpositio Circa*, pro *κατά*, invenitur. Corn. Celsus lib. 7. cap. 15. *Circa singulas heminas*, id est, in singulis heminis. Liv. l. 9. c. 23. * *Nam & circa omnia defecerunt*. Quintil. in procem. 8. *Præcipue circa partis hujus præcepta elaboravit*. „[Sallust. 2. hist. Mode-

Ad, vel
Per.

Circa.

ram in aliqua re. At vero *Ad* & *In* progressum, quousque aliquid fiat, denotant. Sed tamen, ut dixi, promiscue sæpe adhibentur.

* *Nam & circa omnia defecerunt*] *Alienus hic locus*, ut in quo *το* *Circa* adverbialiter ponitur, nec proinde regitur *omnia*. Sic Liv. I. 19. *Omnium circa finitimarum*. I. 44. *Locum, qua murum ducturi erant, certis circa terminis consecrabant*. I. 58. *Cum satis omnia inta circa viderentur*. Obsq. c. 61. *Roma & circa plurima decussa*. c. 57. *Procellosa tempestate in Capitulo ades Iovis & circa quasi-fata*. Corge ex his Vellejum, ut jam faciendum censuit Doctissimus ille Lipsius, II 68. *Dum in acie Pharsalica Africaque de summa rerum Cæsar dimicat*, *M. Cælius* &c. Etenim diversis annis in Macedonia, ubi Pharsalos, & Africâ dimicavit Cæsar, nec quum in Africa dimicavit, accidit illud, quod de Cælio refert Vellejus, sed antea. Lege itaque cum Lipsio *circaque* pro *Africaque*. Nam illo Pharsalici prælii anno variis in locis bellum gessit Cæsar, in Epiro, Macedonia, Aegypto, Asia.

,stus ad alia omnia, nisi ad dominationem. Potuif-
 , set dicere, cætera modestus, pro, ad cætera,
 , quantum ad cætera attinet: nam & Sanctus
 , alia, idem Sallustius dixit, teste Servio,
 , Græca locutione; sicut Cætera Grajus.]
 Frequentior usus est præpositionis In, pro
 , nam quod passim dicitur, Eternum vale:
 & quod Æn. 6. dixit Virgilius; Sedet, ater-
 numque sedebit Infelix Theseus: in alibi expressit; In
 eternam clauduntur lumina mortem. Liv. lib. 4. In
 eternum urbe condita, & in immensum crescente.
 Virgilius Bucol. Causando nostros in longum ducis
 amores. Livius lib. 39. Nihil autem in speciem fal-
 lacijs est, quam prava religio. Ovid. 11. Metam.
 Cætera sunt hominis, partem damnatur in unam.
 Plin. l. 10. c. 36. Solutus columbarum volatus est
 in multum velocior, , [subaudi res, id est, mul-
 , to velocior.] Plautus Asinar. Agefis, tu in
 partem nunc jam hunc delude, atque amplectare hanc,
 id est partim, & vicissim; Græcè, *partia mē* &
 id est, in partem. Horat. 2. Epod. Quod si pudica
 mulier in partem juret domum. Propert. lib. 4.
 Nanus & ipse suos breviter curvatus in artus. Li-
 vius; Obsidio vix in paucos dies tolerabilis. Plin. in
 Panegy. Si denique in tantum diligo optimum Prin-
 cipem, in quantum invisus pessimo fui. Plin. lib. 8.
 cap. 16. Et malè credi libertas ei, cui in tantum
 cessisset etiam feritas: idem lib. 10. cap. 53. Ali-
 quæ in tantum, ut effictæ moriantur. Horat. Quod
 & in hanc annum vivat, & plures: idem 2. epist.
 Sed in longum tamen manserunt. Hinc illa tri-
 ta; Tuam vicem doleo; invicem dolere. Dicimus
 itaque; Ero tibi perpetuum, vel in perpetuum ami-
 cus, subaudi tempus. Præterea Donatus in
 illis Terentianis; Quid venisti; Id viso; neque
 tu id indignari posses; supplet ob, vel propter,
 con-

contra ineptissimos Grammaticos, qui docent, *id, aliquid, nil, nihil, quid*, esse accusativos extravagantes.

Unius vocis unica est significatio.

SI quis primo intuitu nos paradoxon, non veram sententiam proponere arbitretur, audiat Aristotelem, quem sententiæ nostræ præcipuum facimus adferentem; qui res naturæ diversas, uno nomine posse quidem vocari docet, sed per analogiam, id est, comparisonem, vel proportionem.

Homonyma, quid solum nomen commune est, ratio verò naturæ circa illud nomen, alia atque alia; ut, animal, quod est homo, & id quod pingitur. Quo in loco

perperam vertit Boëtius, Equivoca dicuntur: nam, neque equivocum, vox Latina est, neque satis ad Aristotelis mentem accommodata: Homonymon enim, concors in voce, seu simile in voce, significat. Itaque tolerabilius verteret, Analoga dicuntur, &c. Ego certè, si nominibus barbaris uti liceret, quæ isti vocant æquivoca, univoca nuncuparem; & rursus, quæ illis univoca, mihi essent æquivoca: „[sicut Priscianus super versus Virgilio lib. I. quibusdam visum testatur, cum ita scribit; Cum „nomen, Arma, sit Homonymon, quod quidam Univocum dicunt. Et varias res significet;] id quod Aristotelea exempla ostendunt planissimè. Quæ si hebes Dialecticorum acumen considerasset, non inter tot tenebras hactenus versarentur. Priscianus lib. 9. Synonymiam vertit, ancipitem significationem. Nec quisquam mihi jure objiciet tot temporum curricula, in quibus

bus temper
habita;
Jurecon
Nobis, inq
mus, p
per se
finus Arbo
alias, sed
venna esta
inquit, id
lib. I. cap. 2
anem. Ego
bus adduco
tem extirp
I. * Si

* Si
fed inep
Phon & S
intraria F
in Craey
Wren, &
Dus, &
Alex. Str
rèp. Cæ
tione cum
quam, in
primicia l
da vocabul
ia, ut ip
nificatione
quo modo d
sed Spew, te
hæc questio
fama semper
Archæol. N
que citam P
hæpæ hæc fa
mas inq
to etiam pei